

Zahamowanie dynamiki przerobu rzepaku

Jak wynika z ankiety przeprowadzonej przez biuro PSPO przerób rzepaku w 2010 r. spadł o 4 % względem 2009 r. Ankieta objęci są wszyscy członkowie PSPO, których łączny przerób stanowi około 96% krajowego przetwórstwa rzepaku. Spadek przerobu był niższy niż spadek samej produkcji rzepaku, która wg danych GUS spadła względem 2009 r. o 16,8% do 2,077 mln ton.

W okresie od stycznia do grudnia 2010 r. zakłady przerobiły 2,23 mln ton nasion rzepaku, czyli 100 tysięcy mniej niż w tym samym okresie 2009 r.

Jakkolwiek warto przypomnieć, że 2009 rok był rekordowym zarówno jeśli chodzi o krajową produkcję rzepaku (2,5 mln ton) jak i przerób. W dalszym ciągu jest jednak spora rezerwa względem mocy przerobowych zainstalowanych w naszym kraju, które wg analizy PSPO wynoszą około 3,4 mln ton nasion. Branża tłuszczowa jest zatem przygotowana na przerób dodatkowego miliona ton rzepaku, jeśli tylko wykorzystany będzie potencjał drzemiący w uprawie rzepaku.

Według danych ankietowych w 2010 r. wyprodukowano 917 tys ton oleju rzepako-

wego surowego i 1,22 mln ton pasz rzepakowych.

W wyniku różnych sytuacji, które dotknęły poszczególne firmy, kilka mniejszych olejarni zaprzestało produkcji w minionym roku. Miało to decydujący wpływ na spadek produkcji makuchu rzepakowego, którego podaż była najniższa od kilku lat i wyniosła 103 tys ton.

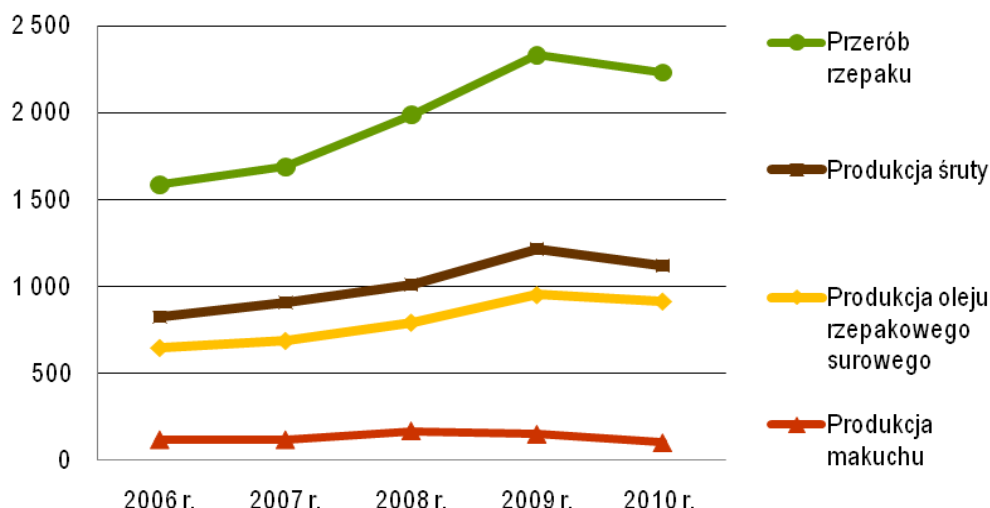
Na wynik przerobu w 2010 r. wpłynął także mniejszy import surowca aż o 30% względem 2009 r. Natomiast w tym samym okresie eksport rzepaku utrzymał się na podobnym poziomie.

Ponadto Stowarzyszenie dysponuje danymi za przerób rzepaku w pierwszej połowie sezonu 2010/2011. W okresie od lipca do grudnia 2010 r. zakłady tłuszczowe przerobiły łącznie 1,170 mln ton nasion i wyprodukowały 484 tys. ton oleju oraz 644 tys. ton śruty rzepakowej i 50 tys. ton makuchu.

W roku bieżącym PSPO zamierza zbierać dane od swoich członków w okresach półrocznych, co da możliwość porównania ich z wynikami m.in. Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej prowadzonym przez Min. Rolnictwa.

Ewa Myśliwiec

Przerób rzepaku i produkcja oleju oraz pasz rzepakowych w latach 2006 - 2010 [tys. ton]

W numerze

- Zahamowanie dynamiki przerobu rzepakustr.1
- Rolnicy stosują nieuczciwe praktykistr.2
- Więcej czasu na analizę mechanizmu spekulacjistr.3
- Poprawa salda w handlu rzepakiemstr.3
- Więcej pytań niż odpowiedzistr.4
- 15% budzi sprzeciwstr.4
- Biopaliwa mogą zastąpić paliwa kopalnestr.4
- Notowaniastr.5

Polskie Stowarzyszenie Producentów Oleju

ul. Grzybowska 2 lok. 49
00-131 Warszawa
tel. : 223130788
fax: 224363966
e-mail: biuro@pspo.com.pl
www.pspo.com.pl

Oil Express
Kierownik projektu: Ewa Myśliwiec
Redakcja: Agnieszka Słodowa
Zdjęcia: własne, freefoto

Rolnicy stosują nieuczciwe praktyki

Członkowie PSPO odnotowali w czasie ubiegłorocznej akcji skupowej wiele przypadków stosowania przez niektórych plantatorów rzepaku nieuczciwych praktyk polegających na bezpodstawnym zrywaniu umów kontraktacyjnych pod pozorem uzyskania niskich zbiorów.

Po kilku latach stałego wzrostu produkcji nasion rzepaku w ubiegłym sezonie nastąpiło zahamowanie tej tendencji. Ogólnie można stwierdzić, że w kraju, z wyjątkiem Opolszczyzny, panowały niekorzystne dla uprawy rzepaku warunki pogodowe.

Niższe zbiory musiały znaleźć swoje odzwierciedlenie w wysokości cen płaconych rolnikom za nasiona przez olejarski przemysł przetwórczy. Były one nawet o 25 % wyższe od tych płaconych w ubiegłym roku.

Zeszłoroczny sezon był zdecydowanie niesprzyjający uprawie rzepaku i wielu plantatorów rzepaku mogło mieć kłopoty z wywiązaniem się z zakontraktowanych dostaw. Niestety dużą część plantatorów rzepaku postanowiła w sposób nieuczciwy wykorzystać tę sytuację.

Świadomie i bez uzasadnienia zrywali oni podpisane na początku roku umowy i sprzedawali nasiona podmiotom skupującym je po aktualnych cenach rynkowych, wyższych nawet o kilkaset złotych od tych wynikających z umowy kontraktacyjnej.

Zdaniem członków PSPO praktyki celowego unikania wywiązania się z umowy kontraktacyjnej przez rolników, jakkolwiek spotykane również wcześniej, w ubiegłym sezonie nabrały niepokojąco dużego wymiaru.

Szkoda, że rolnicy nie myśleli decydując się na te doraźne i w rzeczywistości krótkowzroczne praktyki, że brak określonej, zaplanowanej ilości surowca

postawił wiele zakładów w trudnej sytuacji, co w przyszłości negatywnie wpłynie na wyniki ekonomiczne gospodarstwa.

Jest oczywiste, że sytuacja odwrotna, w której zakład olejarski, skupujący wiele lat surowiec, nie wywiązałby się z przyjętych umową zobowiązań wobec plantatora, jest nie do pomyślenia.

Członkowie Stowarzyszenia dostrzegają jednak, że w krańcowo innej sytuacji znajdowali się uczciwi producenci, którzy rzeczywiście ponieśli i udokumentowali straty przez co nie byli w stanie wywiązać się z zadeklarowanej w umowie ilości nasion.

Wobec nich zakłady tłuszczowe z reguły podchodziły ze zrozumieniem do problemu i mimo posiadania tytułu prawnego nie żądały od takich rolników zapłacenia kar umownych.

W nawiązaniu do powyższego stwierdzenia PSPO chce wyraźnie zaznaczyć, że obok aspektu etycznego i ekonomicznego istnieje w omawianej problematyce również jednoznacznie określony aspekt formalno-prawny.

Dlatego pragniemy, aby w przyszłości każdy podpisujący umowę miał na uwadze, że zgodnie z obowiązującym w naszym kraju prawem każda umowa - to zgodne porozumienie dwóch lub więcej stron, ustalające ich wzajemne prawa lub obowiązki.

Wynikające z powyższej definicji ogólne warunki umów zawieranych z plantatorami rzepaku można zawrzeć w sformułowaniu „producent nasion rzepaku zobowiązany jest wytworzyć i dostarczyć kontraktującemu określoną ilość nasion rzepaku a kontraktujący skupić je i zapłacić za nie ustaloną w umowie cenę”.

W celu zabezpieczenia interesów każdej strony umowy w obowiązującym prawie przewiduje się stosowanie kar umownych, wprowadzonych ponieważ umów należy dotrzymywać. Rolą kary umownej jest zabezpieczenie trwałości umowy oraz jej pełnego wykonania.

W całej złożoności omawianego problemu z zadowoleniem należy przyjąć słowa krytyki skierowane przez organizację producentów rzepaku do nieuczciwych plantatorów.

W nawiązaniu do nich, mając na względzie wspólny interes plantatorów i przetwórców, PSPO oczekuje od KZPR i innych związków skupiających rolników, również w przyszłości zdecydowanej postawy piętnującej dalekie od poszanowania zasad etyki kupieckiej cwaniactwo.

PSPO jest przekonane, że jedynie wspólne i konsekwentne działania doprowadzą do ponownego ustabilizowania się sytuacji na rynku nasion rzepaku, a niedobre praktyki zrywania umów na ich dostawę nie będą miały już miejsca.

Ponadto, celem uniknięcia w przyszłości niezręcznej dla umawiających się stron sytuacji informujemy, że PSPO przystępuje i deleguje swoich arbitrów do Kolegium Arbitrażowego przy Izbie Zbożowo-Paszowej.

Z zadowoleniem przyjmujemy podobną deklarację ze strony KZPR.

Lech Kempczyński

Więcej czasu na analizę mechanizmu spekulacji

Komisja Europejska ogłosiła we wtorek, że odkłada publikację raportu o domniemanej spekulacji na rynkach surowców, w tym rolnych. KE chce więcej czasu na szukanie dowodów spekulacji.

Rzecznik KE Olivier Bailly stwierdził, że Komisja potrzebuje więcej czasu, by zgłębić problem jakkolwiek nikt nie neguje, że jest związek między rynkiem fizycznym i rynkiem finansowym, natomiast bardziej złożona jest kwestia ich wzajemnego oddziaływania.

Francję oburzyło stwierdzenie z projektu raportu, które przeciekło do mediów: „Brak dowodów potwierdzających związek przyczynowy pomiędzy działalnością rynków instrumentów pochodnych oraz rosnącą chwiejnością cen” na rynkach surowcowych i towarowych.

Przedstawiciele KE tłumaczyli, że kontrolerskie zdanie zostało wpisane do tekstu na pewnym etapie prac, już zostało zmienione i nie należy dodawać mu politycznego znaczenia.

Dla Francji ukrócenie spekulacji na rynkach surowcowych i towarowych jest jednym z priorytetów obecnego przewodnictwa w grupie najbardziej uprzemysłowionych krajów świata G20.

Dokument, który miał być przyjęty przez komisarzy w zeszłą środę, miał stanowić poparcie stanowiska Paryża na arenie międzynarodowej, by walczyć z krótkoterminowymi operacjami finansowymi, które wpływają na ceny ropy, rud metali czy produktów rolnych.

Wśród rozważanych przez Francję sposobów regulacji rynków jest m.in. wprowadzenie obowiązku przejrzystości zapasów rolnych.

O tym, że ceny tych i innych surowców nie są jedynie wynikiem mechanizmów podaży i popytu, mają świadczyć zaskakujące wahania kursów oraz m.in. produkty finansowe oferowane przez niektóre banki i ich rosnąca aktywność na rynku. Bank KBC oferował np. w 2008 r.

ubezpieczenie na życie uzależniające wypłatę zysków od wzrostu cen rolnych

Po obu stronach Atlantyku jest też szereg funduszy inwestujących w surowce; od ich kursu zależy wówczas stopa zwrotu.

Publikacja analizy powinna mieć miejsce przed 1 kwietnia br.

Współodpowiedzialny za analizę Francuski komisarz UE ds. rynku wewnętrznego Michel Barnier w grudniu 2010 r. mówił o "skandalicznej hiperspekulacji" na rynkach produktów rolnych. Zapowiedział wówczas determinację, by sektor stał się bardziej przejrzysty.

Francuski minister rolnictwa Bruno Le Maire zirytował się w ubiegły poniedziałek w Brukseli faktem, że podczas gdy Komisja Europejska nie widzi spekulacji na rynkach, USA wprowadzają restrykcje w celu zapobieżenia spekulowaniu cenami produktów rolnych.

PSPO na podst. FAMMU/FAPA za PS

Poprawa salda w handlu rzepakiem

Wstępne dane handlowe za okres pierwszych jedenastu miesięcy 2010 roku, opublikowane przez Ministerstwo Rolnictwa, wskazują na poprawę salda w handlu rzepakiem w relacji rocznej (wzrost sprzedaży zagranicznej i spadek importu) - informują analitycy BGŻ.

W okresie styczeń-listopad ub. r. eksport rzepaku osiągnął poziom ok. 319 tys. ton i 101 mln €, co w stosunku do analogicznego okresu w 2009 roku oznacza wzrost odpowiednio o 7 i 21%.

Zwyżki w sprzedaży zagranicznej surowca w ujęciu ilościowym były konsekwencją przede wszystkim wyższego eksportu rzepaku ze zbiorów w 2009 r.

Wówczas jego produkcja była wysoka (ok. 2,5 mln ton).

W 2010 roku krajowe zbiory rzepaku były już istotnie niższe, wynosząc niecałe 2,1 mln ton. Wskutek tego, jak również utrzymującego się dużego popytu na oleiste, po żniwach w ub. r. dynamika wzrostu wolumenu eksportu zaczęła wyraźnie wyhamowywać.

Jeśli chodzi z kolei o import rzepaku, w okresie styczeń-listopad 2010 roku odnotowano jego spadek o blisko 30% w ujęciu ilościowym w relacji do analogicznego okresu w 2009 roku do ok. 230 tys. ton. Jednocześnie obniżyła się wartość przywozu o 7% r/r, do 82 mln €.

Wyżej przedstawione dane dotyczą pierwszych jedenastu miesięcy roku kalendarzowego.

Jeśli chodzi natomiast o wyniki handlu w podziale na sezony, oczekuje się, że w bieżącym sezonie 2010/2011 (lipiec 2010-czerwiec 2011) eksport rzepaku, zdeterminowany wielkością jego krajowej podaży, istotnie zmniejszy się wobec sezonu poprzedniego. Niekoniecznie jednak równocześnie nastąpi znaczący wzrost importu, ze względu na ograniczenia podażowe także w krajach należących tradycyjnie do największych dostawców rzepaku do Polski.

PSPO na podst. BGŻ

Więcej pytań niż odpowiedzi

Wprowadzony Dyrektywą 2009/28/WE promującą odnawialne źródła energii wymóg poświadczenia spełnienia przez biopaliwa kryteriów zrównoważonego rozwoju budzi wiele wątpliwości.

W szczególności systemy certyfikacji, których celem jest weryfikacja spełnienia określonych wymagań, powodują pojawianie się coraz to nowych pytań.

Które jednostki certyfikujące zostały upoważnione do przeprowadzania audytu? W jaki sposób można bezdyskusyjnie dokonać certyfikacji międzynarodowych łańcuchów dostaw? Które firmy muszą

a które mogą poddać się certyfikacji? W jakich przypadkach firmy handlowe powinni ubiegać się o certyfikat? Czy jest możliwość wzajemnego uznawania krajowych systemów certyfikacji?

To tylko część pytań jakie stawia obecnie przemysł. Należy pamiętać, że kryteria zrównoważonego rozwoju dotyczą całego łańcucha produkcyjnego biopaliw, w przypadku biodiesla - od rolnika poprzez zakłady tłuszczowe aż do estrowni.

Okres transpozycji Dyrektywy upłynął 5 grudnia 2010 roku i kilka państw członko-

wskich, w tym Niemcy, zastosowały się do tego terminu.

Tymczasem polskie zakłady znajdują się w bardzo trudnej sytuacji. Nie dość, że nie powstały jeszcze akty prawne implementujące Dyrektywę do prawa krajowego, to na dodatek nie zostały nawet określone standardowe współczynniki redukcji emisji gazów cieplarnianych NUTS2, czyli na poziomie województw Polski. W praktyce uniemożliwia to krajowym producentom poddanie się certyfikacji np. według niemieckiego systemu ISCC.

Agnieszka Słodowa

15% budzi sprzeciw

Już pod koniec 2010 roku trafił pozew przeciwko Agencji Ochrony Środowiska EPA w USA. Producenci samochodów i silników zaskarżyli decyzję EPA dopuszczającą do dystrybucji E15, czyli benzynę zawierającą 15% bioetanolu - informuje FAPA/FAMMU na podstawie Reuters, Energy Bill 2007.

Producenci uważają, że decyzja wprowadzi zamieszanie na stacjach benzynowych i zdezorientowani klienci będą

tankować złe paliwo, co doprowadzi do uszkodzeń silników. Podniesienie limitu blendingu do 15% budzi obawy także u producentów żywności, którzy zauważają, że może prowadzić do wzrostu jej cen. Część stacji będzie musiała ponieść wydatki na przystosowanie do przechowywania i dystrybucji E15. Sporo mogą kosztować także potencjalne pozwy klientów, którzy zatankowali zły rodzaj paliwa i w wyniku czego uszkodzili samochód lub inne urządzenia.

Podwyższenie progu blendingu jest podyktowane nie tylko chęcią dywersyfikacji źródeł energii i troską o środowisko naturalne i klimat, ale także konsekwencją przyjętej w 2007 ustawy energetycznej. Zgodnie z tym aktem prawnym każdego roku ma zwiększać się zużycie biopaliw: od 12,95 mld galonów w 2010 roku (~49 mld litrów) do 36 mld gal w 2022 roku (~136,3 mld l).

PSPO na podst. FAMMU/FAPA za Reuters, Energy Bill 2007

Biopaliwa mogą zastąpić paliwa kopalne

25 stycznia br. europejska grupa ekspertów opublikowała 81 stronicowy raport nt. przyszłości paliw stosowanych w transporcie (drogowym, kolejowym, morskim i powietrznym) w perspektywie do 2050 roku.

Raport wspiera działania Komisji mające na celu wzrost pozyskiwania alternatywnych źródeł energii m. in. ze względu na prognozy wyczerpania się zapasów paliw kopalnych prawdopodobnie w ciągu 40 lat. Popyt na paliwa ropopochodne w UE w latach 2005-50 powinien wzro-

snąć o 37%, jakkolwiek raport zakłada, że alternatywne źródła energii powinny ograniczyć konsumpcję tych paliw przynajmniej o 38%.

Raport proponuje przede wszystkim zastąpienie paliw kopalnych przez płynne biopaliwa oraz odnawialną energię elektryczną.

Dodatkowo proponuje syntetyczne paliwa produkowane z różnych surowców (płynny węgiel – CTL, płynna biomasa – BTL, gaz płynny – GTL) oraz stosowanie metanu (ze złóż naturalnych oraz bio-

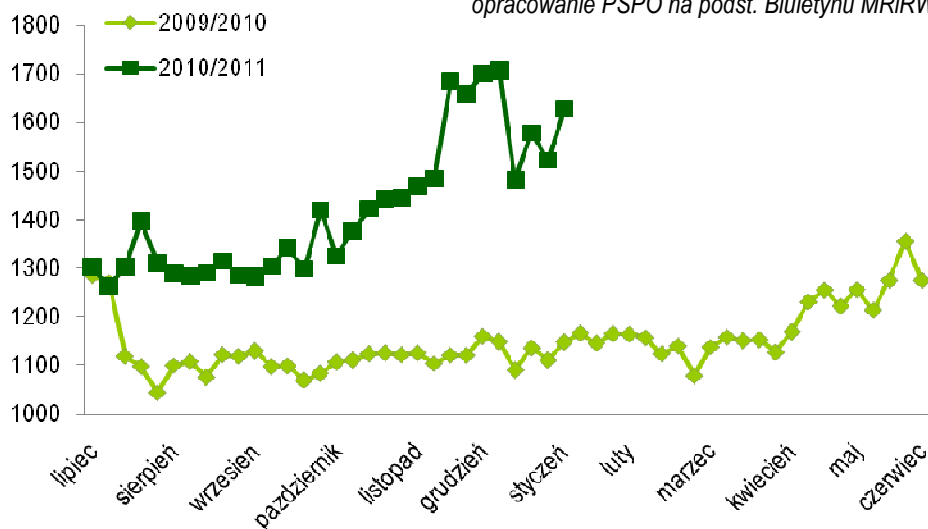
masy). Kolejnym źródłem energii dla transportu w Europie może być poszerzenie udziału skroplonego gazu – LPG, który obecnie pozyskuje się z ropy i gazu ziemnego, a w przyszłości być może również z biomasy.

Wg autorów konieczna jest stabilna polityka, ale uregulowania prawne w tej kwestii winny być neutralne technologiczne. Szczególnie należałoby unikać podwójnych obciążeń podatkowych.

PSPO na podst. FAMMU/FAPA za KE

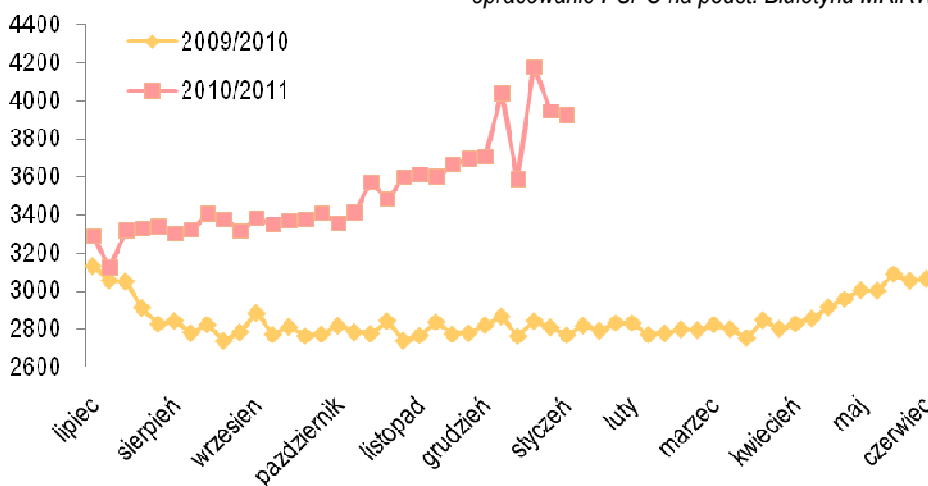
Ceny nasion rzepaku w Polsce [PLN/t]

opracowanie PSPPO na podst. Biuletynu MRiRW

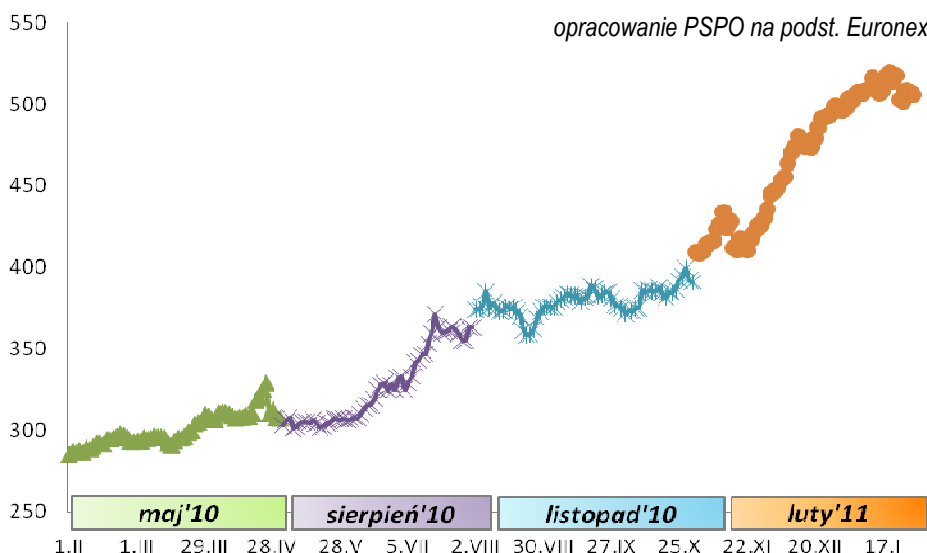
Ceny oleju rzepakowego w Polsce [PLN/t]

opracowanie PSPPO na podst. Biuletynu MRiRW

Notowania MATIF na rzepak FOB [EUR/t]

opracowanie PSPPO na podst. Euronext

Średnie ceny produktów rzepakowych w Polsce 3 - 9 I wg MRiRW

Produkt	Cena netto [PLN/t]	Zmiana [%]
Nasiona rzepaku	1627	+6,8
Olej rafinowany	3922	-0,6
Śruta rzepakowa	744	-1,1
Makuch	808	+1,3

Notowania MATIF na rzepak (FOB)

z dn. 1 II wg Euronext

Dostawa	Cena [EUR/t]	Kurs EUR [PLN] (NBP)	Cena [PLN/t]
Maj'11	478,50	3,9129	1872,32
Sierpień'11	446,00		1745,15
Listopad'11	448,25		1753,96
Luty'12	450,50		1762,76

Notowania różne wg FAMMU/FAPA, Orlen, Rafineria Trzebinia, e-petrol.pl

Produkt	Jednostki	Cena
Nasiona rzepaku CIF luty Hamburg 20 I	[USD/t]	692
Olej rzep. sur. FOB maj/lipiec Rotterdam 27 I	[EUR/t]	1020
Biodiesel FOB Rotterdam 27 II	[USD/t]	1425
Ropa Brent 27 II	[USD/bbl]	96,53
BIO 100 PKN Orlen 2 II	[PLN/m ³ netto]	3285
BIO ON PKN Orlen 2 II	[PLN/m ³ netto]	3585
BIO 20, Rafineria Trzebinia 2 II	[PLN/m ³ netto]	3585

Średnie ogólnopolskie ceny detaliczne

[PLN/l] wg e-petrol.pl

Data	Biodiesel	ON
2011-01-11	3,99	4,69
2011-01-19	4,15	4,69
2011-01-25	4,10	4,66
2011-02-01	4,09	4,64